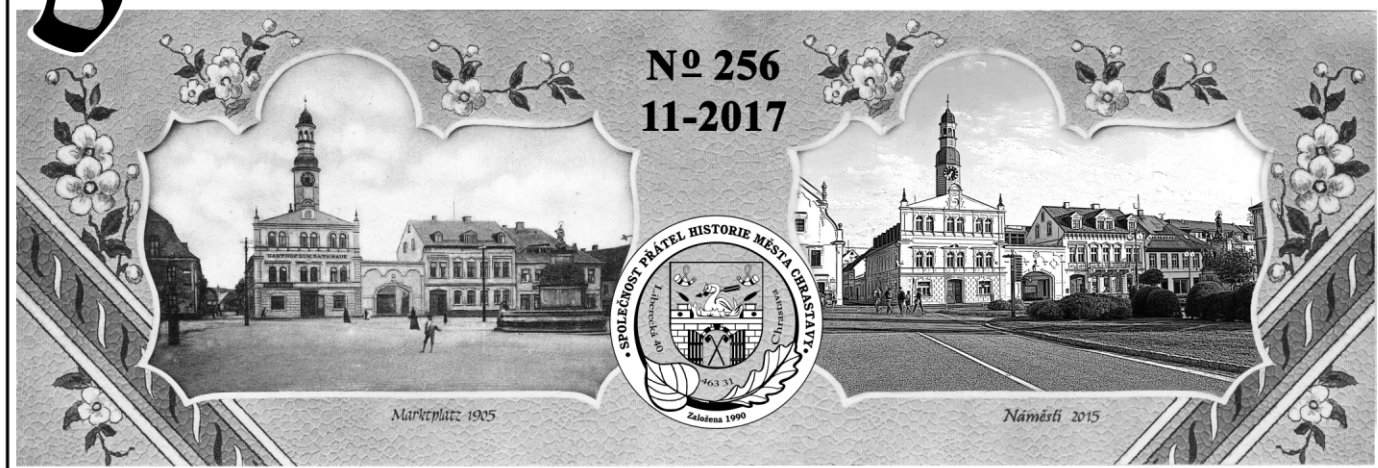

Bulletin společnosti přátel historie města Chrastavy

№ 256
11-2017

O památkově chráněných objektech na katastru města Chrastavy

I v druhém díle pojednání o památkově chráněných nemovitých památkách na katastru města Chrastavy se budeme věnovat starým náhrobním kamenům, původně umístěných na hřbitově, který až do roku 1886 obklopoval kostel sv. Vavřince. Do 90. let 20. století se nacházely u kamenné farní zdi dělicí areál fary a kostel. Protože však tyto vzácné pískovcové kameny trpěly vlivem rozmarů počasí i nenechavosti vandalů, byly nejprve odborně zrestaurovány a část z nich byla přemístěna do chodby městského muzea, jeden do chodby před městskou knihovnu a dva můžeme obdivovat v západním zádveří kostela sv. Vavřince v Chrastavě.

✦ 180 centimetrů vysoký je náhrobní kámen manželů Lichtnerových, pochází ze 17. století. (obr. 1)

Nápisovou plochu drží anděl, po jeho levé a pravé straně jsou rodové erby obou zesnulých.

Zdobný, německy psaný nápis, erozí již hodně poškozený, praví: *Anno 1633 / den 4. Marti / ist in Gott ent / schlaffen Frau / Sabina Her... / Johann Lichtner.*

Anno 1636 / den 4. April / Ist in Gott ent- / schlaffen der Ehr... / Veste Herr Johann / Lichtner Gerichts / Vervander auch / Rad: Freund / allhier sein Alter / ist gewaest 6... / Jahr dem Gott / gnade.

(Zkrácený překlad nápisu: Roku 1633, 4. března, zesnula v Pánu paní Sabina Her..., manželka Johanna Lichtnera.

Roku 1636, 4. dubna, zesnul v Pánu urozený pán Johann Lichtner, soudní rada, ve věku 6.. let.)

✦ Další cenný náhrobní kámen patří členům měšťanského a šlechtického rodu Heisternových – panu Johannu Heisternovi a jeho choti Sibille, držitelům dvora v Nové Vsi (Obr. 2). Výška díla je 168 cm, objekt je taktéž z pískovce. Je vertikálně rozdělen na dvě části. Nad polem s nápisem je plastický symbol lebky a zkřížených kostí.

Na levé straně je napsáno: *Anno 1670 / den 29. July ist / in Gott selig ent / schlaffen die / woledel gebor / ne Frau v. Sibilla von Heistern / gebornne von / g. J. Anssein ihres / alters 75 Ja. / der seelen Gott / genedig sey.*

V pravé části náhrobku jsou nápisy tohoto znění: *Anno 1655 / den 31. Marty ist / in Gott seelig / entschlaffen der / hochwoledele / Gebornner Ritter / und Herr Johann / von Heistern, H. / zu Neudorf, Millscheibe u. Dörffel, ihro furstlichen / durche zu Neuburg / Cameer Rath. Sei. Alters 74 Jahr.*

(Překlad: Roku 1655, 31. března, zesnul v Pánu vysoce urozený rytíř pan Johann z Heisternu z Nové Vsi, Mlýnice a Visky ve věku 74 let.

Roku 1670, 29. července, zesnula v Pánu vysoce urozená paní Sibilla

z Heisternu ve věku 75 let.)

V horní části je vyhlížející hlava anděla, a dva rodové erby – paní Sibilly a pana Johanna.

Pod erbem se nachází latinsky psaný verš: *HODIE MIHI, CRAS TIBI*, což v překladu znamená symbolické rčení „Dnes mě, zítra tobě”.

V dolní části je už zcela zvětralý latinsky psaný nápis: *EUOLAT AD SUPEROS / NATUS GENOROSUS / AB HEUSTERN / TURBINIBUS / VITAS / LIBERATUS...* (Cesty vedoucí do nebe byly velkorysý pro pana z Heisternu a daly jeho životu svobodu...).

Obr. 2 Náhrobní kámen Johanna Heisterna a jeho ženy Sibilly z roku 1655.

Obr. 3 Náhrobní kámen Theresie Puteani, rozené Janoksch.

✦ Do prvního patra budovy městského muzea (tedy na chodbu před městskou knihovnu) byl přemístěn jeden zrestaurovaný náhrobní kámen.

Ten obsahuje velký plastický vypouklý erb s poškozenými nápisy: *Allhier ruhet in Gott die wohledel geborene und tugendreiche Frau Theresia v. Puteani, geb. Janoksch v. Tanok, ward an Seite ihrer 4 Kinderchen beigesetzt.... (Zde odpočívá v Bohu vysoce urozená paní Theresia Puteani, rozená Janoksch z Tanoku, po boku svých 4 dětí....)* Vlevo se nachází erb rodu Puteani, vpravo rodu Janoksch.

Nápisy je zde více, ale jsou nečitelné.

✦ Dva další ze zrekonstruovaných náhrobků jsou umístěny v zádveři chrastavského kostela.

Jedná se o náhrobní kámen čtyřem synům chrastavského kantora a písaře Dittricha Augusta Careisse ze 17. století. (Obr. 4)

Unter diese Stein Ruhe sanft in Gott des Ehr: Fest: Hrn. Dittrichs Aug. Careiss Cantoris u. Schreibers alhier in Cratzau hoch geliebte Vier Söhnlein u. erwarten die Auferstehung Zur Seliger Glorii.

(Pod tímto kamenem v klidu a míru odpočívají v Pánu děti Dittricha Augusta Careisse, učitele a písaře v Chrastavě, jeho nejmilovanější čtyři synové v očekávání zmrtvýchvstání a odpočinku v blaženosti.)

Mezi hlavami andělíčků jsou pak monogramy: *MBA, IHS, ISH.*

Lobet den Herrn Ihr Seine Engel, gewaltig von Kräften. Psalm: 102.

(Chvalte Pána a jeho anděly, nejmocnější z nejmocnějších. Žalm 102)

Na jednotlivých arkádách jsou pak německé nápisy:

+ *Ignati Will-helm kam Zum Welt den 23. October Anno 1671.*

Verschied in Gott Den 14. Octob: Ao: 162

+ *Ignati Fran-zisc ward zur Welt gebracht de: 10. Octobr 1675 Entschlieff im Hrn. Den 13. May Ao: 1677*

+ *Joseph Igna- ti kam ans welt licht den 5. Mar-tii Ao. 1678 Ges... Den 8. April Ao: 1679*

+ *Abraham An-ton: ward geboh-ren den 11. Marty Anno 1682 Starb seelicht Den 16. January Ao: 1684.*

(Překlad: Ignati Willhelm přišel na svět 23. října 1671. Odešel v Pánu 14. října 1672./ Ignati Franzisc přišel na svět s neduhy 10. října, Zesnul v Pánu 13. května 1677./ Joseph Igna spatřil světlo světa 5. března 1678, zemřel 8. dubna 1679./ Abraham Anton se narodil dne 11. března 1682, zemřel 16. ledna 1684.)

Další vydatně poškozené texty (verše z Bible svaté) se nacházejí na soklu kamene.

(Pozn. autora: Zde si můžete povšimnout, že si umělecký kameník, který sekal do pískovce nápisy, příliš hlavu nelámal s dělením jmen. Nápisy taktéž obsahují řadu gramatických chyb.)

Druhý náhrobní kámen byl zřízen zemřelým dětem Schürerových a pochází z roku 1678. (Obr. 5)

Pod sochou andělíčka v horní části kamene je společný nápis: *Allhier Ruhen in Gott Ihren Erlöser: / Dess Edlen H. Johann Schirers v. Waldheim Röm. / Kay: May: Haupt Zoll u. Salz Ungeldts Einehmer in / Cratzau geliebte drey Kinderchen.*

(Zjednodušený překlad: Zde odpočívají v Bohu, svém vykupiteli, tři milované dětičky šlechtice H. Johanna Schirera z Waldheimu, ředitele královského celního úřadu v Chrastavě.)

Obr. 4 Náhrobní kámen synů chrastavského kantora a písaře Dittricha Augusta Careisse, zřízený v roce 1684 a umístěný v zádveří kostela sv. Vavřince v Chrastavě.

Na jednotlivých arkádách jsou pak nápisy určené dětem – Anně Dorothei, Ignáci Xaverovi a Marii Veronice.

IHS

*Anna Dorothea ward gebohrn den 2. Febr:
A: 1660. Starb den 10. Jan. 1662 dero
alter 1 Jahr 50 Woch.*

MRA

*Ignatz Xaver ward gebohrn den 25. Jan.
A: 1668 starb den 12. July 1671 dessen
Alter 3 Jahr 24 Woch.*

JSPH

*Maria Veronica ward gebohrn den 21.
Debr. A: 1671. Starb den 19. 8 br. 1678
Ihres Alter 6 Jahr 10 Mon.*

(Anna Dorothea narozena 2. února 1660, zemřela 10. ledna 1662 ve věku 1 roku a 50 týdnů / Ignác Xavier se narodil 25. ledna 1668, zemřel 12. července 1671 ve věku 3 let a 24 týdnů / Marie Veronika narozena 21. prosince 1671, zemřel 19. srpna 1678 ve věku 6 let a 10 měsíců)

Význam některých symbolů na náhrobcích

monogramy

R.I.P. (latinsky *Requiescat in pace*),

- odpočivej v pokoji

JHS (IHS) (latinsky *Jesum Habemus So-*

cium),

- Ježíš je náš společník

symbol

- lebka se zkříženými kostmi – symbol
nicotnosti a pomíjivosti fyzického světa

Připravil: Ivan Vydra

*V příštím vydání Bulletinu se budeme
věnovat dalším památkově chráněným
objektům na katastru města Chrastavy.*

Použitá literatura:

NpÚ, územní odborné pracoviště Liberec: *Soupis nemovitých kulturních památek okres Liberec, A-Le, 2010*

Ivan Vydra: *Boží muka a pomníky jako součást krajiny na Chrastavsku, 2014*

Kühn F. Karl: *Topographie der historischen und kunstgeschichtlichen Denkmale in der Tschechoslowakien Republik, der Bezirk Reichenberg, 1934*

Internetové odkazy

Bulletin společnosti přátel historie města Chrastavy

№ 256 bylo vydáno v listopadu 2017

Vydává jako přílohu Chrastavských listů a pro svoji potřebu Společnost přátel historie města Chrastavy.
Toto číslo připravil: Ivan Vydra Pomoc při realizaci: PhDr. František Vydra

Napsat nám můžete na e-mail: sphmch@volny.cz

